



УДК 336.71.078.3

ДЕПОЗИТНИЙ ВИМІР ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ БАНКУ

Студ. А.Ю. Романко, гр. МГФБ 1-17

Науковий керівник доц. Ю.В. Махнарилов

Київського національного університету технологій та дизайну

Фінансово-економічна безпека банків та банківського сектору є важливою і невід'ємною частиною безпеки держави. В сучасних умовах економічної глобалізації та інтеграційних процесів, коли майже кожному куточку світу час від часу виникають банківські, валютні та фінансові кризи, особливо гостро постає питання ефективного і стабільного розвитку національної економіки, що майже неможливо без впровадження заходів із фінансово-економічної безпеки фінансового сектору та банків зокрема.

Питання фінансово-економічної безпеки цікавили багатьох науковців, таких як: О.І. Барановський, С.М. Побережний, І.О. Бланк, М.М. Єрмошенко, Л.І. Албанін, М.І. Зубок, О.І. Хитрін, Н.Г. Євченко та О.А. Криклій, А.О. Єпіфанов.

О.І. Барановський визначає фінансову безпеку банку як сукупність умов, за яких небезпечні для фінансового стану комерційного банку дії чи обставини попереджені чи зведені до такого рівня, що не здатні завдати шкоди встановленому порядку функціонування банку, збереженню й відтворенню його майна і перешкодити досягненню банком статутних цілей [1].

М.І. Зубок характеризує економічну безпеку банку як стан, який забезпечує його економічний розвиток, швидке і адекватне реагування на зміни внутрішньої і зовнішнього середовища, гарантує захист фінансових і матеріальних ресурсів [2].

Важливою складовою фінансово-економічної безпеки банку є залучення оптимального об'єму фінансових ресурсів, оскільки вони використовуються для здійснення дохідних операцій і є джерелом для розвитку банку, а від цього залежать масштаби його діяльності та величина отримуваних прибутків. Тому саме рівень залучення депозитних ресурсів банку, як характеристику його фінансової безпеки, було узятو для детального дослідження.

Для початку було визначено 6 основних факторів формування рівня депозитних ресурсів: середньодушові довгострокові депозити домогосподарств (D), середній відсоток по довгострокових депозитах та домогосподарств (R), середньодушові доходи населення України (P), середньодушові грошові кошти поза банками (M0), індекс споживчих цін (I), середньодушові витрати населення України на придбання товарів і послуг (C).

Щоб дослідити взаємозв'язок між факторами та поведінку домогосподарств було обрано три періоди: 2003-2017 рр., сприятливий період (2006-2008 рр.) і кризового розвитку (2014-2015 рр.).

За усією сукупністю спостережень 2003-2017рр. було визначено тісний зв'язок між факторами I та R, а також факторами M0 і C. У сприятливий період розвитку економіки 2006-2008 рр. ситуація змінюється і максимальний вплив на залучення довгострокових депозитів домогосподарств мають фактор P та R. Якщо ж взяти до уваги кризовий період 2014-2015рр., виникає зв'язок між факторами P, C та R, а також між I, M0 та D.

Щоб визначити залежність довгострокових депозитів домогосподарств у банку від доходів населення (P) та відсоткової ставки (R) було визначено коефіцієнт кореляції Пірсона. Це показник лінійної залежності між двома змінними X та Y, він набуває

значення від -1 до +1 включно, розроблений Карлом Пірсоном у 1880-х рр. Визначається за такою формулою 1:

Формула 1

$$r = \frac{\sum(x - \bar{x})(y - \bar{y})}{\sqrt{\sum(x - \bar{x})^2 \sum(y - \bar{y})^2}}$$

Коефіцієнт кореляції Пірсона був розрахований за допомогою формули PEARSONE Microsoft Excel, відповідно для кожного періоду 2003-2017 рр., 2006-2008 рр. і 2014-2015 рр. (табл. 1).

Таблиця 1 – Коефіцієнт кореляції Пірсона

Показники	2003-2017	2006-2008	2014-2015
D-P	0,803	0,904	-0,878
D-R	-0,109	0,909	-0,560

Розрахований коефіцієнт кореляції Пірсона становить не менше 95%, тому залежність обсягів банківських депозитних ресурсів домогосподарств від доходів домогосподарств та депозитних процентних ставок не може бути відхилена (табл. 1).

Таким чином було визначено, що зв'язок між факторами D-P за 2003-2017 рік складає 80,3%, а рівень відсоткової ставки не має впливу на рішення домогосподарств (-10,9%). У кризовий період 2014-2015 р.р. сума довгострокових депозитів домогосподарств змінюється з протилежним знаком від середньодушових доходів населення (P) та процентної ставки за депозитами (R). Залежність обсягу депозитів від факторів R та P з вірогідністю більше 99% прослідковується лише в сприятливий час 2006-2008%.

Висновок. Дослідивши зв'язок між факторами було визначено та проведено кореляцію 2 вирішальних фактора що впливають на рішення домогосподарств: рівень доходів населення і відсоткова ставка. Спостереження за сукупний період 2003-2017 рр. вказали на те що вирішальним фактором завжди залишається рівень доходів населення. У сприятливі періоди розвитку економіки увагу домогосподарства також приділяють відсотковій ставці, для отримання максимального прибутку з депозиту. Загалом характер поведінки домогосподарств свідчить про появу стійкого сприйняття депозитних розміщень як прибуткової діяльності. Сформована за двадцять років депозитна поведінка відображає, по-перше, готовність приймати на себе ризики розміщення своїх коштів у банках, по-друге, більшу ризикованість інших варіантів використання власних коштів у порівнянні з депозитними вкладками, по-третє, відсутність впливових депозитних корпорацій, які були б альтернативою банкам [3].

ЛІТЕРАТУРА

1. Барановський О.І. Банківська безпека: проблема виміру [Текст] / О.І. Барановський // Економіка і прогнозування. — 2011. — № 1. — С. 7-26.
2. Зубок М.І. Організаційно-правові основи безпеки банківської діяльності в Україні [Текст] : навч. посібник / М.І. Зубок, Л.В. Ніколаєва. — 2.вид., доп. — К. : Істина, 2000. — 84 с.
3. Махнарилов Ю.В. Роль довіри в прийнятті господарських рішень [Текст] / Ю.В. Махнарилов // Економіка України: соціальні аспекти інноваційної моделі розвитку : колективна монографія. / за ред. В. Ф. Беседіна, А. С. Музиченка. – К., 2007. – С.506-513.